

29 FEB 2012

Kriminalomsorgen region sør

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
201123403-9

Dato:
13.02.2012

HØRING - FORSLAG OM ENDRINGER I STRAFFEGJENNOMFØRINGSLOVEN MV. (KRIMINALOMSORGENS ANSVAR FOR Å IVARETA BARN SOM PÅRØRENDE AV DOMFELTE/INNSATTE MV.)

Det vises til Deres brev av 17.11.11 hvor det bes om uttalelse til høringsnotat av 17.11.11 som inneholder tre forslag til lovendringer knyttet til kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn som pårørende av domfelte/innsatte, mindre justeringer i straffegjennomføringsloven § 16 annet ledd og innsnevring av målgruppen for narkotikaprogram med domstolskontroll.

Høringsnotatet er blitt sendt ut til våre enheter. Svarene fra Buskerud friomsorgskontor, Vestfold friomsorgskontor og Ringerike fengsel følger vedlagt.

Kriminalomsorgen region sør har følgende kommentarer til høringsnotatet:

2.3.4 Nye tiltak

- Etablere fengselsenhet med lavere sikkerhetsnivå/overgangsbolig med et særlig barneperspektiv:
 - Vi mener at vi allerede har fengsler med lavere sikkerhetsnivå som har et særlig barneperspektiv. Bastøy fengsel har for eksempel etablert programmet "Pappa i fengsel" og har besøksleilighet. Hassel fengsel har foreldreveiledningskurs og besøksleilighet. Vi er imidlertid noe usikre på om hva det innebærer at *"Kriminalomsorgen kan tilby innsatte og familien opphold i enheten i slutten av et soningsopphold..."* Dersom dette innebærer at innsattes familie fysisk skal bo i enheten over tid, reises det en rekke spørsmål om hvilket ansvar kriminalomsorgen skal ha for innsattes familie, sikkerhet, personell mv. Særlig vil det sette begrensninger i forhold til å ta imot sedelighetsdømte i det aktuelle fengsel. Av fengslene i region sør er det bare Hassel fengsel som har en slik begrensning. Hassel fengsel har også hus som er tilstrekkelig adskilt fra innsattes boenheter til at en slik løsning kan være forsvarlig.

Det antas videre at det vil kunne opprettes kun et fåtall slike enheter. Uavhengig av om forslaget innebærer at familien fysisk skal bo i enheten, vil soningsformen kun være et tilbud for de innsatte med familier bosatt i umiddelbar nærhet med tanke på at partner og barn ikke skal måtte forsake arbeid, skole og fritidsaktiviteter grunnet partner/forelders straffegjennomføring. Dette vil altså være et tilbud til svært få innsatte.

- Utsluningsprosjekt i fengselsenhet med høyere/lavere sikkerhetsnivå med fokus rettet mot familieveiledning
 - Vi støtter et slikt tiltak og antar dette vil være nyttig for mange innsatte og deres familier og omfatte flere enn forannevnte forslag. Vi mener at vi allerede har tilsvarende tilbud i flere av våre enheter. Blant annet tilbyr vi programmet "Pappa i fengsel" i flere av våre enheter og foreldreveiledningskurs kombinert med besøksleiligheter.
- Utarbeide opplæringsprogram og læremidler for ansatte for å gi økt kunnskap om barneperspektivet i kriminalomsorgen.
 - Vi støtter et slikt tiltak. Barneperspektivet i kriminalomsorgen bør videre inngå i pensum ved KRUS.
- Innvilge foreldre med utvisningsvedtak hyppigere besøk i besøksleilighet/-hus.
 - Vi slutter oss til dette forslaget. I likhet med Ringerike fengsel mener vi at denne gruppen foreldre dermed bør prioriteres på linje med langtidsdømte foreldre, familier med lang reisevei og innsatte foreldre som ikke innvilges permisjoner.

3.2 Forslag til ny § 3a i straffegjennomføringsloven

Vi slutter oss til forslaget om en ny § 3a i straffegjennomføringsloven for ytterligere å styrke situasjonen for barn av innsatte/domfelte.

§ 3a

Det bør tydeliggjøres hvilke barn som er "pårørende av domfelte/innsatte", for eksempel om det gjelder kun biologiske barn eller om også partners særkullsbarn vil omfattes av bestemmelsen. Det finnes mange eksempler på at partners barn er tett knyttet til sin stefar og vil oppleve en straffegjennomføring like vanskelig som et biologisk barn ville gjort, uavhengig av om vedkommende har kontakt med sin egen biologiske far eller ikke. Vi mener derfor at begge grupper bør omfattes av bestemmelsen. Det bør imidlertid tydeliggjøres om det er noen krav til hvor lenge innsatte skal ha fungert som omsorgsperson for vedkommende barn før også disse barna omfattes av bestemmelsen.

I straffegjennomføringslovens retningslinjer punkt 3.36 om "*Retningslinjer vedrørende årlig permisjonskvote på inntil 30 døgn*", bokstav a) er det etter ordlyden kun hensynet til innsattes "egne barn" som kan begrunne en slik årlig permisjonskvote. Vi mener ordlyden her bør endres slik at også partners særkullsbarn kan omfattes.

Vi mener at andre barn enn ovennevnte grupper kun i særlige tilfeller bør omfattes av bestemmelsen, for eksempel når det er dokumentert at barnets egne foreldre i svært liten grad har vært tilstede for barnet og innsatte derfor har hatt en tilnærmet forelderrolle overfor barnet, for eksempel barn som har vokst opp hos besteforeldre eller tanter/onkler.

Det antas å være forskjellig praksis regionene imellom for når utvidet permisjonskvote skal gis der domfelte har barn jf retningslinjene punkt 3.36. I region sør praktiseres dette slik at med mindre særlige sikkerhetsmessige vurdering taler for en langsom soningsprogresjon, så får domfelte med barn utvidet permisjonskvote straks han har oppnådd permisjonsrettigheter. Det forutsettes selvfølgelig at domfelte har en tilstrekkelig nær tilknytning til sine barn og at dette er til barnets beste. En presisering i retningslinjene om at en gradvis utvidelse permisjonskvoten ikke gjelder der domfelte har barn, kan være hensiktsmessig dersom departementet støtter vår tolkning.

bokstav a):

Etablering av nytt system for kartlegging av domfelte, inkl. avklaring av om domfelte har barn og hvorvidt det er forhold ved barna som bør få spesiell oppmerksomhet under straffegjennomføring, ønskes velkommen.

Frem til dette systemet er etablert, bør kriminalomsorgen inkludere spørsmål om barn i den kartleggingen som allerede foretas ved den enkelte enhet ved innsattes innkomst. Datasystemet KOMPIS har allerede felter hvor event. barn og omsorgsforpliktelser registreres.

bokstav b):

Vi støtter forslaget om at kriminalomsorgen skal ivareta barns behov for informasjon og støtte slik at kontakten med domfelte/innsatte blir så god som mulig. Vi er imidlertid noe usikre på om det er kriminalomsorgens ansvar å ivareta barns behov for ”råd”, samtidig som vi er noe usikre på hva som menes med begrepet i denne sammenheng. I likhet med Ringerike fengsel mener vi at ordet ”veiledning” passer bedre.

Vi er enig i at det er viktig å presisere at ansvaret ikke innebærer å koordinere tjenester og ytelser fra andre forvaltningsorgan, og at innholdet og omfanget av vårt ansvar reguleres nærmere i underliggende regelverk.

bokstav c)

Vi støtter forslaget om å opprette en barneansvarlig ved hver enhet. Om funksjonen skal tillegges en særskilt utpekt tjenestemann eller om det bør ansettes eget personell til oppgaven, alternativt med dertil egnede kvalifikasjoner, vil være avhengig av hvilket omfang og innhold funksjonen er ment å innbære.

Dersom funksjonen innebærer at all kontakt mellom barn og enhet og innhenting av informasjon om hva som er til barnets beste som hovedregel skal gå via den barneansvarlige, vil det i mange enheter kunne være behov for eget personell til oppgaven. Dette både i forhold til ressursbruk men også kompetanse. Det vil videre være vanskelig for tjenestemann i turnus å inneha en slik funksjon grunnet manglende tilgjengelighet. Det er bare et fåtall av våre enheter – de største – der dette er gjennomførbart.

Dersom rollen som barneansvarlig først og fremst innebærer kun et overordnet ansvar for å tilrettelegge for at enheten ivaretar barnet på best mulig måte men ikke selv er ansvarlig for å bistå barna, er vi enig i at funksjonen kan tillegges en utpekt tjenestemann. I så fall behøver ikke barneansvarlig å være tilgjengelig til enhver tid. Dersom det ikke gis egne ressurser til formålet, mener vi at dette alternativet er det mest hensiktsmessige. Selv om det er en fordel at kompetansen samles hos enkelte personer, må det være en oppgave for alle ansatte i kriminalomsorgen å kunne veilede og støtte pårørende og barn. Barneansvarligns rolle vil være å fremme barneperspektivet på enheten og spre kunnskap

blant kollegaer slik at barn/pårørende vil få gode svar uavhengig av hvem på enheten som kontaktes.

I likhet med pilotprosjektet i Danmark, bør barneansvarlig ha et bestemt antall timer i tillegg til sin ordinære stilling til å utføre aktuelle oppgaver som barneansvarlig. Funksjonen vil da bli mer tydelig, og en sikrer i større grad at det blir tid til å ha fokus på og gjennomføre oppgavene. Barneansvarlig bør naturlig ha et tett samarbeid med enhetens sosialtjeneste og tilbakeføringskoordinator.

bokstav d)

Vi støtter forslaget om å flytte bestemmelsen fra § 3 annet ledd til ny § 3a.

bokstav e)

Vi slutter oss til forslaget om å lovfeste at hensynet til barn skal vektlegges ved vedtak og andre avgjørelser under straffegjennomføring og varetekt.

Vi vil imidlertid i den anledning vise spesielt til Ringerike fengsels forslag om å lovfeste barneverntjenestens plikt til å gi kriminalomsorgen opplysninger som er nødvendige for å ivareta hensynet til barnet. Kriminalomsorgen har ved lovendring i § 7a anledning til å innhente slike opplysninger fra barneverntjenesten og sosialtjenesten uten hinder av taushetsplikten. Imidlertid har ikke barneverntjenesten og sosialtjenesten tilsvarende plikt til å avgi slike opplysninger. For at kriminalomsorgen skal kunne påse at de vedtak og avgjørelser vi fatter er til barnets beste, er vi avhengig av å kunne få ta del i relevante opplysninger og vurderinger barneverntjenesten besitter dersom de har opprettet sak om barnet.

4.2 Forslag til justering av straffegjennomføringsloven § 16 annet ledd

Vi støtter fullt ut forslaget og den begrunnelse som oppgis i forhold til endringer i straffegjennomføringsloven § 16 annet ledd slik at det er den ubetingede fengselsstraffen som ikke må overstige 4 måneder samt at uttrykket "prøveløslatelse" erstattes med "løslatelse".

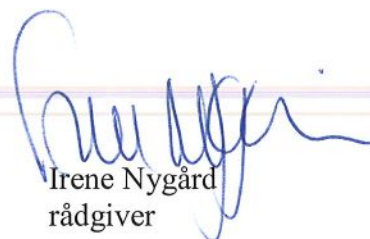
5.2 Forslag til endring i straffeloven § 53 nr. 6

Vi støtter endringsforslaget til straffeloven § 53 nr. 6.

Med hilsen

Erling Fæste
assisterende regiondirektør

Irene Nygård
rådgiver